

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кредитно-економічний факультет
Кафедра банківської справи

Допустити до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)

“ ” (прізвище та ініціали) 20_ року

Дипломна робота

на здобуття
освітньо-кваліфікаційного рівня магістр

з теми: «Банківський кредит у забезпеченні розвитку аграрного сектору економіки України»

Виконала: студентка КЕФ 6 курсу, групи 63
спеціальності 8.03050802
«Банківська справа»
Жолобчук В.Я.
Керівник: к.е.н., ст. викладач
Гаркуша Ю.О.

Рецензент: заступник керуючого філії
АТ «Укресімбанк» в м.Одесі Гуляєв О.С.

ОДЕСА 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	8
1.1 Теоретичні основи банківського кредиту	8
1.2 Значення банківського кредиту у забезпеченні розвитку аграрного сектору економіки країни	15
1.3 Характеристика банківського механізму та методів кредитування аграрних підприємств.....	26
Висновки до першого розділу	34
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 37	
2.1. Оцінка впливу банківського кредитування на функціонування вітчизняного аграрного сектору економіки	37
2.2. Аналіз надання банками лізингових та факторингових послуг суб'єктам аграрного сектору економіки в Україні	54
2.3 Організація кредитних відносин ПАТ «Укресімбанк» з підприємствами аграрного сектору	675
Висновки до другого розділу	753
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	786
3.1. Ефективність використання кредитного забезпечення аграрного сектору економіки України.....	786
3.2 Проблеми та необхідність розвитку кредитних відносин на сучасному етапі	908

3.3. Обґрунтування шляхів покращання процесів кредитування сільськогосподарських підприємств банками в умовах забезпечення сталого розвитку.....	986
Висновки до третього розділу	108
ВИСНОВКИ.....	110
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	114
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Історично Україна має потужний агропромисловий комплекс, який завжди забезпечував близько 90 % її продовольчих ресурсів. АПК дає близько 7-12 % валової доданої вартості країни, є одним з основних бюджетоутворюючих секторів національної економіки. Враховуючи стратегічну важливість аграрного сектору економіки держави, прийняття заходів сприяння розвитку кредитного забезпечення є основним завданням банківської системи в сучасних трансформаційних умовах розвитку ринкових відносин.

Специфічні ризики, притаманні сільському господарству, мораторій на продаж землі, недоліки діючої практики страхового захисту сільськогосподарської діяльності негативно впливають на розвиток кредитних відносин з підприємствами даної галузі. Значна їх частина вичерпала можливості самофінансування і функціонує в умовах постійного дефіциту фінансових ресурсів.

З огляду на це в Україні необхідно переглянути стратегію розвитку кредитування підприємств АПК та вжити заходів щодо його покращення.

Дослідження проблеми та вивчення питань кредитного забезпечення розвитку сільського господарства сьогодні набуває особливої актуальності. Даним питанням приділялась увага у наукових роботах таких вітчизняних та зарубіжних вчених: В. Алексійчук, О. Лаврушин, Р. Слав'юк, М. Малік, О. Непочатенко, П. Саблук, Т. Калашнікова, Г. Минкіна, С. Колотуха, Н. Прокопенко та ін.

Однак багато проблемних питань у цій сфері залишаються невирішеними, що зумовлює потребу в проведенні додаткових наукових досліджень щодо удосконалення кредитного забезпечення розвитку сільського господарства.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є поглиблення теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення кредитного забезпечення сільського господарства в Україні. Відповідно, для досягнення поставленої мети в роботі було визначено сукупність основних завдань, спрямованих на її досягнення:

- дослідити теоретичні засади сутності кредиту та особливості розвитку кредитних відносин у сільському господарстві;
- виокремити та обґрунтувати сутність поняття «кредитне забезпечення сільського господарства»;
- проаналізувати сучасний стан кредитного забезпечення сільського господарства України;
- визначити сучасну практику банківського кредитування сільськогосподарських товаровиробників;
- обґрунтувати напрями вдосконалення системи кредитного забезпечення розвитку сільського господарства.

Об'єктом дослідження є процес кредитного забезпечення сільського господарства в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади кредитного забезпечення розвитку сільського господарства в Україні.

Методи дослідження. У процесі виконання дипломної роботи використовувалися загальнонаукові прийоми і методи економічних досліджень. Теоретико-методологічним аспектом дослідження є аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних економістів із питань кредитного забезпечення сільського господарства.

Під час вивчення особливостей і тенденцій організації кредитних взаємовідносин банківських установ з сільськогосподарськими підприємствами використано методи загального економічного аналізу, синтезу та вибірки.

Комплексний аналіз моніторингу стану та джерел кредитного забезпечення розвитку сільського господарства проведено за допомогою

розрахунково-аналітичного, економіко-статистичного, системно-структурного методів.

Економіко-математичний метод застосовано при визначенні впливу складових ефективності на обсяги наданих пільгових кредитів.

Для обґрунтування теоретичних положень та висновків застосовувалися абстрактно-логічний та діалектичний методи аналізу. Також у дипломній роботі застосовано прийоми графічного відображення результатів, класифікації та групування.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативно-правові акти, що регулюють процес кредитного забезпечення суб'єктів сільського господарства, статистичні матеріали Міністерства аграрної політики та продовольства України, матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів з досліджуваної проблематики, публікації в періодичних виданнях, інформаційні ресурси глобальної мережі Internet.

Наукова новизна одержаних результатів. У ході проведеного дослідження уточнено класифікацію банківських кредитів сільськогосподарських підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування розроблених у магістерській роботі положень, висновків і методичних рекомендацій в процесі банківського кредитування підприємств АПК.

Апробація результатів дослідження. Автор дослідження прийняла участь у роботі VIII Всеукраїнської економіко-правничої конференції «Економіко-правові виклики 2018 року», яка відбулася 14 січня 2018 року у Львові й паралельно проходила в заочній формі.

Публікації. Результати проведеного дослідження опубліковано у періодичному виданні «Наукові виклики» (ISSN 2411-3506) (Свід. ЛВ №1248/502-р).

ВИСНОВКИ

Виконання даної наукової роботи дало змогу закріпити та поглибити теоретичні знання та доповнити методичні рекомендації щодо банківського кредитування підприємств АПК. Результати проведеного дослідження дають змогу зробити наступні висновки:

1. Найбільш логічним та повним є визначення поняття банківського кредитування підприємств АПК як економічних відносин між підприємствами АПК та банківськими установами, пов'язаних з наданням ресурсів у тимчасове користування на умовах повернення із погашенням зобов'язань, які при цьому виникають.

2. У зв'язку з особливостями, які притаманні підприємствам АПК, необхідно доповнити класифікацію банківського кредитування за такими ознаками: «методи погашення» - рівними частинами у місяці найвищих цін на сільськогосподарські культури; «види кредитів» - кредит під аграрні розписки; «забезпечення кредиту» - велика рогата худоба; майбутній урожай; гарантія держави за аграрними розписками.

3. У сільськогосподарських підприємствах існує стійкий попит на кошти, які б перебували в обігу та спрямовувались на купівлю засобів захисту рослин і тварин, насіння, добрив, пального та придбання нової техніки, адже існуюча вже зношена та застаріла. В таких умовах тільки кредитування сільськогосподарських підприємств дозволяє вирішити проблему, пов'язану із специфікою агропромислового виробництва як суб'єкта кредитування.

Банківське кредитування підприємств АПК в останні декілька років демонструвало тенденції до збільшення. Так було до початку фінансово-економічної кризи, вплив якої українська економіка відчула повномасштабно у 2015 році (у т. ч. зменшились обсяги кредитування підприємств АПК), але вже

з 2016 року обсяги кредитування почали зростати. За рахунок побудови багатофакторної регресійної моделі ми визначили, які фактори та яким чином впливають на зміну величини обсягів пільгового кредитування підприємств АПК (рівень відсоткової ставки та обсяги державного фінансування). Специфічними особливостями сьогоденної ситуації є те, що банківський сектор з обережністю ставиться до кредитування підприємств АПК, що пояснюється високим рівнем ризику діяльності підприємств комплексу, яка пов'язана, в першу чергу, з сезонністю діяльності, залежністю від природно-кліматичних умов, відсутністю ліквідної застави. Наявні на банківському ринку України програми та продукти з кредитування підприємств АПК не дають змогу поповнювати обігові кошти підприємств на 100% від потреби, отримувати довгострокові інвестиційні кредити на купівлю техніки, на будівництво тощо. Відсоткові ставки по кредитах підприємствам АПК, порівняно з кредитуванням інших галузей економіки, є зависокими, що пояснюється високим рівнем ризику такого кредитування.

4. Аналіз сучасного стану таких фінансових послуг як лізинг та факторинг показав, що нетрадиційні банківські послуги поступово набувають популярності, стаючи перспективним напрямом банківської діяльності (у тому числі в кредитуванні аграрної сфери).

5. Ефективним методом збільшення обсягів кредитування підприємств АПК є механізм здешевлення кредитів за рахунок компенсації відсоткової ставки. Однак, на даному етапі механізм державної підтримки має значні недоліки, які перешкоджають його ефективному функціонуванню: часті зміни умов компенсації, нестабільність та незначні обсяги виділених коштів, недостатня прозорість схеми компенсації. Необхідно збільшити обсяги субсидіювання програм, спрямованих на стимулювання споживання ресурсів організаціями АПК (мінеральних добрив, дизельного палива, засобів захисту рослин). Дані заходи дозволять подолати тимчасові труднощі розвитку АПК та забезпечать досягнення значних конкурентних переваг продукції даної галузі,

зміцнити не тільки продовольче самозабезпечення країни, а й активізувати завантаження суміжних галузей економіки.

6. Важливою передумовою розвитку кредитних відносин між вітчизняними банками та підприємствами АПК є розвиток земельно-іпотечного кредитування. У випадку, коли у сільськогосподарських підприємств відсутня високоліквідна застава найбільш перспективною формою забезпечення кредитів виступає застава земель сільсько-господарського призначення. Основною перевагою використання застави земель сільськогосподарського призначення полягає в можливості сільськогосподарського виробника більш обгрунтовано планувати та прогнозувати свої інвестиційні програми і впевнено розвивати виробництво, прискорювати кругообіг капіталу і отримувати додатковий прибуток.

7. Одним з основних способів удосконалення банківського кредитування підприємств АПК є розробка нових банківських програм кредитування, які забезпечать мінімізацію ризиків, врахують особливості агропромислового комплексу, підвищать рівень управління ризиками при кредитуванні сільськогосподарських підприємств, забезпечать сталість механізму компенсації відсоткової ставки та врахують інтереси всіх учасників процесу кредитування підприємств АПК.

7. Важливим напрямом дослідження проблеми банківського кредитування сільськогосподарських підприємств є системне вивчення передового досвіду зарубіжних країн, котрі досягли найкращих результатів у цій сфері. Найбільшого інтересу заслуговують моделі кредитування сільського господарства США, Європи.

8. Для вдосконалення та підвищення ефективності банківського кредитування підприємств АПК необхідним є впровадження та подальший розвиток банківського кредитування під заставу майбутнього врожаю на основі аграрних розписок.

9. Враховуючи те, що саме аграрний сектор економіки є важливою стратегічною галуззю держави, прийняття заходів сприяння її кредитному забезпеченню є основним завданням банківської системи в умовах розвитку ринкових відносин. Головна роль в організаційному механізмі управління банківським кредитним забезпеченням належить Національному банку України, грошово-кредитна політика якого є складовою загальноекономічної політики, ефективність якої сприяє створенню відповідних монетарних умов для зростання економіки та окремих галузей, серед яких сільське господарство.

10. Розробка ефективної державної політики щодо регулювання розвитку аграрного виробництва України на довгострокову перспективу залишається актуальним питанням (наразі ефективність запровадження діючої стратегії розвитку - «Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015-2020 роки», залишає бажати кращого (основні стратегічні пріоритети подано у Додатку В). Дана політика повинна розглядати не тільки економічне регулювання, але й законодавче, тобто, розробка нормативної бази з регулювання ринку заставного майна, ринку землі, кредитування аграрних виробників і ряд інших питання, які сприяють зростанню економічних показників в аграрній галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Історія економічних вчень: навч. посібник / [В.В.Кириленко, О.М.Стрішенець, М.М.Фаріон та ін. автори]; К.: «Економічна думка», 2007.
2. Денежное обращение и кредит СССР: Учебник / [Ю.П.Савинский, М.С.Атлас, Л.Н.Зайцева, О.И.Лаврушин, М.М.Ямпольский, Л.И.Колычев и др.]; Под ред. В.С.Геращенко; Рец. М.А.Пессель. – [4-е изд., перераб. и доп.] - М.: Финансы и статистика, 1986. - 375с.
3. Финансы СССР: Учебник / [Л.П.Павлова, Д.А.Аллахвердян, Л.А.Мотылев и др.]; Под ред. Н.Г.Сычева, Б.Г.Болдырева; - М. : Финансы и статистика, 1979, 1984. - 303 с.
4. Финансы и кредит СССР: Учебник / [Павлова Л.П., Коломин Е.В.и др.]; Под ред. В.В.Лаврова; - М.: Финансы, 1977. - 440 с.
5. Финансы и кредит в системе управления народным хозяйством: Учебник / [Е.В.Коломин, В.Г.Пансков, Л.Е.Бабашкин и др.]; Под ред. А.М.Волкова. - М.: Экономика, 1987. - 247 с.
6. Воронова Л. К. Правовые основы расходов государственного бюджета в СССР (На материалах союзной республики) [Текст] / Воронова Л. К. — К.: Вища шк., 1981. — 224 с.
7. Г.А. Шварц. Сущность и функции кредита и банков при социализме. [Текст] / Г.А. Шварц. - М.: - МФИ, 1956.
8. Банківські операції: Підручник / [ОВ Дзюблюк, ЯІ Чайковський, НД Галапуп, ІС Кравчук, Тернопіль]; За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка.: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009.
9. Я.І. Чайковський. Удосконалення методики комплексної оцінки кредитоспроможності позичальників [Текст] / Я.І. Чайковський; Вісник Національного банку України, 30-34, 2003.

10. Луців, Б. Л. Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки [Текст]: Монографія / [Б. Л. Луців, Ж. М. Довгань, Т. І. Андрушків, О. Б. Васильчишин] за ред. Б. Л. Луціва // Банківський потенціал економіки України: – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – С. 8-20.

11. Місце кредиту у фінансовому забезпеченні суднобудівних підприємств [Текст]: дис. канд. екон. наук: 08.04.01 / Захараш Наталія Валентинівна; Київський національний економічний ун-т. - К., 2001. - 214 арк. - арк. 180-193

12. Основи економічної теорії: навч. посіб. / [В.О. Білик, П.Т.Саблук] за ред. В.О. Білика, П.Т.Саблука. – К. : ІАЕ, 1999. – 560с.

13. Потійко Ю.А. Кредитування підприємств України в перехідний період [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / Ю.А Потійко. – К., 2001. – 19 с.

14. Крупка М. Тенденції та проблеми формування ринку кредитних послуг в Україні [Текст] / Крупка М. // Вісник Національного банку України. - 2007. - № 11. - С. 18-24.

15. В.В. Маркин. Экономика и управление народным хозяйством [Текст] / В.В. Маркин.- С-Петербург — 2008г.

16. Механізм банківського кредитування в аграрній сфері [Текст]: Монографія / Л.О.Вдовенко, Вінниця: ДЮ, 2013

17. Шемчушенко Г.Ю. ОБЩЕСТВО И ЭКОНОМИКА [Текст] / Шемчушенко Г.Ю. – М.: № 3 - 4, 1999.

18. Гроші та кредит: Підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.]; редкол.: М. І. Диба (голова), І. Б. Івасів, М. І. Савлук та ін.; за наук. ред. М. І. Савлука; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – [6-те вид., переробл. і доповн.] – К. : КНЕУ, 2011. – 592 с.

19. О. Лаврушина, Н. Валенцева Проблеми управління кредитними ризиками [Текст] / [О. Лаврушина, Н. Валенцева] // Банківський менеджмент. – 2008. – № 8. – С.16.

20. Економічний словник-довідник [Текст] / [ред. Мочерний С.В.]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/292811/>

21. В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко. Кредитування і контроль [Текст]: навч. посібник / [В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072041486/bankivska_sprava/kredituvannya_i_kontrol

22. Словарь современной экономической теории Макмиллана. [Текст] / [ред. Макмиллана]. – М., 1997. – С.41-43.

23. Вулфел Ч.ДЖ. Энциклопедия банковского дела и финансов [Текст] / Ч.ДЖ. Вулфел; [пер. с англ. Манзерова Б.Е., Другова А.Ю., Рубцова Б.Б. и др.]. – Самара: Корпорация «Федоров», 2000. – 692с.

24. Колесникова В.И. Банковское дело [Текст] / [В.И. Колесникова, Л.П. Кроливецкая]. – М. : «Финансы и статистика», 1995. – 476 с.

25. Банковское дело: учеб. / Под ред. О.И. Лаврушина. - М.: Финансы и статистика, 1998. – 576 с.

26. Деньги. Кредит. Банки: учеб. / под ред. О.И. Лаврушина. – М., 1998. – С.182.

27. Економіка і підприємництво, менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/80375/ekonomika/ekonomika_i_pidpriyemnitstvo_menedzhment

28. Institute for economic research and policy consulting “Country report: Ukraine” March 2015 http://www.agricistrade.eu/wp-content/uploads/2015/06/Agricistrade_Ukraine.pdf

29. Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001–2004 років [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України від 18 січня 2001 р. № 2238–III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2238-14>.

30. Про нові підходи до забезпечення сільськогосподарського товаровиробника матеріально-технічними ресурсами: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2000 р. № 50 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 3. – 214с.

31. Про додаткові заходи щодо кредитування комплексу сільськогосподарських робіт: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2000 р. № 398 // Офіційний вісник України – 2000 – № 3. – 214 с.

32. Л.О.Вдовенко. Необхідність аграрних підприємств у кредитному забезпеченні [Текст] / Л.О.Вдовенко., - К., 2011.

33. Кваша С.М. Вплив світової фінансової кризи на розвиток аграрного сектору вітчизняної економіки: [Текст] / Кваша С.М. // Економіка АПК. – 2009. – № 5. – С.3-10.

34. Дані сайту Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

35. Макроекономічний та монетарний огляд, Вересень 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=56198373>

36. Макроекономічний та монетарний огляд, Листопад 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=59742609>

37. Міщенко В.І. Особливості посткризового реформування фінансового сектору України [Текст] / Міщенко В.І. // Фінанси України.- 2010. -№10.- С.3-15

38. Лаврушин О.И. Проблемы реформирования банковской системы России [Текст] / О.И. Лаврушин // Бизнес и банки. – 2002. –№1-2. – С.1-2.

39. Маркс К. Капитал. [Кн.3]. Процесс капиталистического производства, взятый в целом [Ч.2. Гл.29] Составные части банковского капитала / К. Маркс, Ф. Энгельс ; соч. – [2-е изд.]. – Т. 25 – М.: Гос. изд. полит. лит. 1961г. – 108бс.

40. Клименко Т. Кредитна діяльність банків України [Текст] / Т. Клименко // Економіка України. – 2000. – № 3. – С.34-39.

41. Смовженко Т. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи в умовах євроінтеграції України. Організаційний аспект [Текст] / [Т. Смовженко, О. Другов] // Вісник НБУ. – 2005. – № 11. – С. 34-37.

42. Малахова О.Л., Тетюк С. Кредитна діяльність банків як базова передумова забезпечення фінансової стійкості банківської системи України // Економічний аналіз: зб. наук. праць / ТНЕУ; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: В.: «Економічна думка», 2014 – [Том 16]. - № 1. – 293 с.- С. 275-285.

43. Клименко Т. Кредитна діяльність банків України [Текст] / Т. Клименко // Економіка України. – 2000. – № 3. – С.34-39.

44. Ковальчук А.І. Банки. Кредит. Фінанси: законодавчо-правовий вимір [Текст] / А.І. Ковальчук – К. : Парламентське видавництво, 2004. – 459 с.

45. Фінансова політика інвестиційно-інноваційного розвитку України [Текст]: монографія / [В. Г. Дем'янишин, І. С. Гуцал, О. П. Кириленко [та ін.]] ; за ред. В. Г. Дем'янишина. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 464 с.

46. Бугель, Ю. В. Організація кредитного процесу комерційних банків в Україні [Текст] / Ю. В. Бугель // Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетровськ, 2005. – Вип. 207, [т. II]. – С. 473-478.

47. Л. О. Вдовенко, Механізм банківського кредитування аграрії [Текст] / Л. О. Вдовенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3516>

48. Банківське кредитування підприємств апк в умовах невизначеності, дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Ісаян Анна Мосесівна; Державний вищий навчальний заклад «Університет банківської справи»

49. Алексійчук В. М. Гроші та кредит в системі відтворення АПК [Текст] / В. М. Алексійчук. – К.: ІАЕ, 1999. – 383 с.

50. Пепа Т.В. Просторова функціонально-територіальна організація розвитку регіонального АПК [Текст] / Т.В. Пепа, О.В. Мазур // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2013. – № 33. – Ч. 1. – С. 38–44.

51. Аграрні тенденції: зростання виробництва та зменшення поголів'я. [Електронне джерело]. - Режим доступу: <http://agronews.ua/node/80969>
52. Аграрная супер-страна или иллюзия роста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2017/07/31/627430/>
53. Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822>
54. Огляд банківського сектору. Випуск 5, Листопад 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=58539308>
55. Дані сайту «РІОПІК» [Електронне джерело] Режим доступу: <http://rurik.com.ua/our-research/branch-reviews/1187>
56. Дані сайту Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
57. Дані сайту Міністерства аграрної політики та продовольства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>
58. Про Державний бюджет України на 2012 рік [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України та набув чинності 01.01.2012. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4282-17>
59. Про Державний бюджет України на 2013 рік [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України та набув чинності 01.01.2013. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>
60. Про Державний бюджет України на 2014 рік [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України та набув чинності 01.01.2014. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/719-18>
61. Про Державний бюджет України на 2015 рік [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України та набув чинності 01.01.2015. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80-19>

62. Про Державний бюджет України на 2016 рік [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України та набув чинності 01.01.2016. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/928-19>

63. Про Державний бюджет України на 2017 рік [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України та набув чинності 01.01.2017. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>

64. Про Державний бюджет України на 2018 рік [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України та набув чинності 01.01.2018. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>

65. Збарський В.К. Державна підтримка сільського господарства [Текст] / В.К. Збарський, В.П. Горьовий // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – № 6 (255). – С. 27–31.

66. Нетудихата К.Л. Аналіз динаміки розвитку лізингу в Україні [Текст] / Нетудихата К.Л. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestnik-ekonom.mgu.od.ua/journal/2015/12-2015/48.pdf>

67. Річні звіти Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, за 2005–2016 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/richni-zviti-nackomfinposlug.html>

68. За даними сайту Українське об'єднання лізингодавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uul.com.ua/stat/leasing_market/

69. Лізинг в Україні – 2016. Матеріалами сайту FinPost [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finpost.com.ua/news/2401>

70. Прохорова Ю.В. Дослідження стану ринку факторингу в Україні [Текст] / Ю.В. Прохорова, М.О. Терновська // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 30.

71. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 № 2121-III

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
72. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
73. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
74. Марченко О.В., Килипко К.Г. Фінансовий механізм факторингових операцій банку: аналіз ключових аспектів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/183.pdf>
75. Прохорова Ю.В. Дослідження стану ринку факторингу в Україні [Текст] / Ю.В. Прохорова, М.О. Терновська // Вісник економіки транспорту і промисловості. –2010. – № 30
76. Григораш О.В. Розвиток ринку факторингових послуг в Україні та у світі. [Текст] / Григораш О.В., Тарасюк Д.В. «Молодий вчений» № 9 (49), 2017р.
77. Дані сайту АТ «Укрексімбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eximb.com/>
78. Дані сайту ПАТ КБ Приватбанк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua>
79. Дані сайту ПАТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://credit-agricole.ua/>
80. Дані сайту ПАТ Ощадбанк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oschadbank.ua
81. Дані сайту ПАТ «Райффайзен Банк Аваль». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.aval.ua/>
82. European Fund for Southeast Europe. Potential for Agricultural Finance in Ukraine [Electronic resource] // EFSE. – Mode of access: <http://www.efse.lu>
83. Бабич Ю. А. Кредитування аграрного сектора економіки у розвинутих країнах світу [Текст] / Ю. А. Бабич // Економіка АПК. – 2012. – № 4. – С. 155.

84. Дадашев Б. А. Кредитування агроформувань: проблеми та напрями стабілізації [Текст] / Б. А. Дадашев, С. Г. Черемісіна // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2012. – № 2. – С. 142–149.

85. Бечко П.К. Банківське кредитування аграрного виробництва : монографія / Б 56. П.К.Бечко, Т.П.Герасімова. – Умань.: Видавничо – поліграфічний центр "Візаві" (Видавець "Сочінський)", 2013.

86. Величко А.І. Курс на покращення [Текст] / Величко А.І. // Львівський експрес. – 2016. – № 6984. – С. 11.

87. Мінченко І.В. Вітчизняний та зарубіжний досвід кредитування підприємств АПК [Текст] / І.В. Мінченко // Агросвіт. – 2012. – № 18. – С. 31–34

88. Танклевська Н. Стан та перспективи розвитку державного фінансування сільськогосподарських підприємств України [Текст] / Н.Танклевська, О. Супрун // Соціально–економічні проблеми і держава. – 2013. – Вип. 1 (8). – С. 262–270.

89. Загнітко О. П. Державна гарантія забезпечення виконання зобов'язань [Текст] / [О. П. Загнітко, О. К. Волинець, К. В. Островська] // Вестник ИЭПИ НАН Украины. – 2010. – № 1. – С. 58–64.

90. Про заставу [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України від 02.10.1992 № 2654-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>

91. Нові інструменти фінансування під майбутній врожай. Бразильський досвід впровадження системи CPR. Можливості та реалії для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uub.com.ua/wp-content/uploads/2015/07/PHFAMDI-FAO-Report-UKR.pdf>

92. Коваленко Т. Аграрні розписки: оформлення, видача, обіг та виконання [Текст] / Т.Коваленко // Агробізнес сьогодні. – 2013.– № 11(258). – С. 120- 124